

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Sad ili nikad.

Zdaj ali nikoli! Tako nam je lansko leto pisal odličen Jugoslovan, ko je prosil, da bi tudi Slovenci kaj storili za bosensko-hercegovske pribegle. In „sad ili nikada“ je odmeval na vstaških zastavah, katere pa bi bile same, kakor se zdaj vidi, kmalu žalostno povesele se. Tačas je mej nami marsikdo zmajeval z glavo, da bi nemnogi Hercegovinci, s turško demoralizacijo decimirani Bošnjaki in kruto stlačeni Bulgari sami mogli osvoboditi se. Vendar se je glasilo od tam doli: sad ili nikad. In ko vstašem samim nij šlo, vzdignili so se Srbi v obeh kneževinah na pomoč, ter tudi zdaj čujemo iz Belgrada isti odgovor na ponudbe miru: sad ili nikad. Sedaj se morajo naši bratje osvoboditi, sicer se ne bodo nikoli. Srbija po teh velicah žrtvah živeti ne more tako majhena, torej mora večja biti ali pa naj v boji za življenje in obstanek pogine. Narod v Srbiji, če hoče kot narod kaj veljati, mora bolj zjedinen biti, za to se pa ima boriti do zadnjega moža in je opravičen na vse zadnje, če sam ne bode mogel zmagovati, isto tako orožne pomoči od slovanske Rusije pričakovati, kakor je on nesel pomoč vstašem, za katerih svobodo se zdaj v teškej hudej borbi meče z večjim sovražnikom uže nad tri mesece. Torej sedaj ali nikoli!

Morda ta klic nij popolnem resničen. Morda bi orijentalno vprašanje, za zdaj odloženo, čez pet let še ugodneje rešilo se, da si mi tega ne trdimo. Vendar razumljivi in popolnem naravni so ti klici iz Srbije. Teško je patrijotičnemu Srbu na ugodnejši čas (če

bi bil kateri ugodnejši) čakati, ako vidi na svojih mejah brata pod tujčevo peto giniti in zamirati; težko je narodu, ki ima lepo historij za soboj, biti malemu in neveljavemu v zborišči narodov. In če zjedinjenje Nemcev nij bil greh, valjda ne bode ni ono Srbov. Tisti, ki vpijejo na nje in ljuto kriče čez Savo in Donavo, da ne trpe osnovanja nove države na meji, naj se spominjajo, da se je enkrat razlegal podoben krik v Italijo in Nemčijo, ali proti elementarnej narurnej potrebi in proti neustavljivemu teku osode narodov in teku zgodovine nij ničesar izdal. Tako tudi nasproti Srbom ne bode, naj se uže pomen gesla njihovih omikancev in za narod gorečih mož: sad ili nikad — prav po besedi tolmači ali pa ne.

Prav v besednem pomenu bi pač lahko jemali to geslo srbsko, ko bi bili vsi Srbi taki, kakor so srbski sokoli iz Črnogore ali taki, ki so pred pol stoletjem pod Črnim Jurjem Srbijo osvobojevali, s slabim orožjem Turke podili in kolesne pesti namesti kanonov imeli. Vendar upamo, da bodo tudi oni deli srbske milice, ki dozdej taki nijso bili, kakor ti slavni njih očetje, baš v ognji in dejanskej vaji utrdili se in naposled dosegli, kar jim sovražniki zavidajo. Kajti uže nemškutarska dunajska Turkinja „N. Fr. Pr.“ toži 3. okt. milo nemško: „Srbska vojska je pokazala s svojim napadom na turške pozicije, da je denes uže bolj zmožna za ofenzivo, kakor pred jednim mesecem. Če bode brezdelavnost turških vojvodov še dalje trajala in če bode še več ruskih prostovoljcev dohajalo, potem bode v jednem mesecu srbska vojska na prostem polji rabljiva.“

Jugoslovansko bojišče.

Iz Belgrada 1. okt. se oficijalno telegrafira 1. okt. Včeraj so Turki iz svojih prostorov z 20.000 možmi in s 40 kanoni napali Srbe pri Gredetinu in jim hoteli pot, po katerem se morejo vzmakniti (proti Djunis) vzeti. Po 12 ur trajajočem ostrem boji so bili Turki popolnem in z velikimi izgubami nazaj odbiti. Srbska vojska drži svoje položje na višinah.

Iz Carigrada pak poroča oficijalni telegram, da so Srbi pri Aleksincu prijeli Turke, pa odbiti bili.

Po tem tacem se je zopet 30. sept., precej dva dni po prvej bitvi iznova bojevalo.

Iz Vidina se brzjavlja, da Kerim-paša misli denes veliko bitvo biti.

Najnovejše poročilo iz Belgrada pak poroča, da Srbi pričakujejo pri Djunis glavne bitke, ker se je vsa turška vojska obrnila na to stran, da bi proti Kruševcu prodrila in Deligradu v hrbet prišla.

Iz turškega taborja se „N. Fr. Pr.“ telegrafira, da je angleški general Kembal na bojišči le na enem kraji po bitvi 28. sept. naštel 74 ruskih oficirjev mrtvih. — A Rusi ne bodo dali, da bi zastoj tekla kri njih rojakov!

Črnogorski knez je izpustil, kakor smo uže povedali, Osman pašo, katerega so njegovi ujeli v bitvi na Vučjem dolu. Osman je moral obljubiti s častno besedo, da se bode vrnil v Cetinje, kadar bode poklican.

Angleški diplomatični agent Monson je

Listek.

Valovi srca.

(Izvirna novela, spisal J. Medvedov.)

V.

(Dalje.)

„O, kaj sem storil? Osmešil sem se!“ vsklikne on bridko in sluteč najstrašnejšo besedo iz njenih ust omalne nazaj kakor vničen.

„O Bog varuj to, predobri gospod doktor!“ meni ona.

Rastislav povzdigne glavo. Tako blaženo so mu zadonele te njene besede!

„Ali resnično — ne vem, kaj naj bi odgovorila na vaše lepe ljubeznive besede,“ pravi ona s še dosti določnim naglasom.

„O saj po tem vam pa jaz lahko pomagam odgovarjati! Da vi me ne ljubite, da vi me ljubiti ne morete! — hočete pač reči,“ meni Rastislav s tožno pešajočim glasom, vstane in zelo prebledel sezaje po klobuku pristavi:

„Čestita gospodična! Jaz sem se hudo

zmotil in prevaril se, jaz sem —. Prosim, ne zamerite! Leško noč!“

Rekoč begom zapusti Ljudmilo in hiti iz vrta.

VI.

Tiha noč je Bs* uže davno zagrinjala v rahel mrak, ko Rastislav brez miru in pokoja še vedno korači po svoji brljavo razsvitljeni sobi. Spomin na hudo ponižanje, katero je denes tako nepričakovano doživel, buri in kuri mu neusmiljeno v srci. Strašno se sramuje samega sebe, mehkočutnosti svoje in strastnega prenegljenja. Hudo se kesa, da je kedaj prišel v ta kraj. Preklinja tisto uro, v katerej je bil prvokrat videl Ljudmilo pa roti se in roti, da za vse ženstvo načelo vendar le res velja jedino tisto, katero je tako določno povdarjal, ko je uže jel Ljudmilo poznavati. O njej ima zdaj za vselej dovoljni izgled, ki mu živo potrjuje njegovo poprejšnje prepričanje. Zategadelj — nikoli več nobene! O, ali ko bi kar v tem trenutju mogel kar čez doline in gore! Toda tega ne more in njegove okoliščine bodo pač še nekaj časa sklenile ga

v Bs*. Moral bode toraj tudi še in še videti Ljudmilo. Ali prezirati jo hoče strogo, popolnem: to je njegov nocoj nad vse vzvišeni sklep.

V tem premišljevanju odpre okno in nasloni se na oblok, da bi na nočnem zraku nekoliko ohladil si vročo glavo. Noč je mirna in krasna. Na nebesi plava blede polumesec za tenko namrenimi meglicami in rahlo preseva temo. Na osodnem vrti nasproti slinjavke pocvrčevajo tako žalostno, tako tožno, da je Rastislavu samemu čudno britko pri srci. Kaho bi on zdaj lahko prijetno sanjal o svojej tih sreči — tako pa mu je sladka nada skopnela na veke! In na polginjen, na pol nevoljen ozre se tjekaj, kamor so mu bili neštevilni pogledi še do denašnjega dneva tolikanj mili in dragi.

„Čudno! Dozdeva se mu, da tam ob nasprotnem oknu, na katerem je navadno pokazavala se Ljudmila, biva tudi nocoj neka bela podoba v mraku. V tem, ko zelo radoveden še v jednomer strmi tjekaj, posije mesec nekaj jasneje. Podoba, kakor bi zbala se opazbe,

prišel v Črnogoro. On daje knezu ponudbe, da bi mir s Turki sklenil.

Iz Bosne se o vstanku Despotovića in družih malo čuje. Vstaši in Turci palijo vasi, drug drugemu, tako da je uboga Bosna res prepotrebna osvobojenja iz turških krempljev in da bode, če stvari pri starem ostanejo, grdo opustošena in uničena.

Rusi in južni Slovani.

Ruski „Golos“ piše: „Občno gibanje za pomoč južnim Slovanom odgovarja na dve vprašanji, s katerima se zanima vsa Evropa: je-li Rusija gotova za vojno, in namerava li ona osvajati na balkanskem poluotoku. V odločnem odgovoru na ti vprašanji leži značaj občnega gibanja, ki je zdaj vso Rusijo prijel in postal, tako reči, vsenaroden. To gibanje bi imel izvesti iz tavanja one tuje politike, ki si glavo belijo o tem vprašanji in se ne morejo odločiti, kako bi se nasproti Rusiji in proti Turčiji ponašali. Kakov je odgovor v tem gibanju? Odgovor je jasen, prost in odločen: Rusija je pripravljena na vojsko tudi če je ne želi, in drugič Rusija ne išče za sebe nobenega dobička v Turškej — ona išče samo zakonito uresničenje čuvstva svoje historične dolžnosti nasproti žrtvam turškega barbarstva. Naša občna delavnost na korist Slovanov dokazuje, da v Rusiji obstoje vsi pogoji, ki so potrebni, da ima beseda Rusije v svetovalstvu Evrope dostojno važnost in značajnost. Ruski narod je pokazal, da ni v hrabrosti narodnega duha, ni v moralnih ali materijalnih sredstvih pri nas nij pomanjkanja. Vsak dan, ki preide do tistega časa, da bodo nam jednoplemenni in jednoverni bratje mučeniki od turškega jarma osvobojeni, bode raslo obče zanimanje in pomoč pri nas, in ž njim bode raslo prepričanje, da nij mogoče predati Slovane zopet v prejšnji jarem, temuč da jim se morajo dati naturne pravice.

„Sedaj turkofilni organi nijso zadovoljni, da jim je ruski narod te dokaze dal, in vpijejo, da Rusija stopa iz neutralnosti in ne drži nekih diplomatskih ugovorov. Je-li treba govoriti, da nobeno mejnarodno pravo, noben dogovor na svetu ne more ustav-

ljati našega sočutja . . . Ves ruski narod se zavzimalje za slovansko vojno tako živo, kakor da bi bila v mejah Rusije. Najpretiraniji turkofil in neprijatelj slovanski ima zdaj razumeti, da ideja slovanska nij mrtva, nego živa, historična ideja, ki objema vsako, tudi neizobraženo rusko dušo, vsacega ruskega človeka, tudi take, ki ne poznajo zgodovine Rusije in Slovanov . . .“

Da je Rusija nesebična, to dokazuje „Golos“ s tem, da pravi: „Ko bi ruski narod imel na južnem Slovanskem sebične namere v tej vojski, on bi zbiral svoje sile za ta čas, ko bodo Slovanje uže po vsem izonemogli, da se sam okoristi z rezultati svojih zmag: Ali ruski narod je Slovanom zdaj priskočil, ko sami še vojujejo za svojo svobodo. Ruski narod želi samo, da se konča turško barbarstvo in da se slovanska plemena osvobode. V tem gibanju hodi ruski narod z rusko vlado vred, ki je izjavila, da se neče odreči svoje simpatije k Slovanstvu . . .“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. oktobra.

Iz Dunaja se poroča, da je ruski general Sumarakov s odgovorom našega cesarja šel v Livadijo k ruskemu carju, (torej ne v Belgrad, kakor so ugibali).

„Pol. Corr.“ javlja, da se v dunajskih diplomatskih krogih jako ozbiljno pretresuje vprašanje ob oroženi intervenciji evropskej.

Nedeljska „Wiener Ztg.“ je prinesla cesarjevo pismo do Lasserja, ki Auersperga namestuje, katero pismo sklicuje avstr. državni zbor na 19. tega meseca.

Ogerski državni zbor bode samo Miletičevu stvar „preiskal“ in odgovor na Iranyjevo interpelacijo počakal, potem pa bode svoje posvetovanje do početka novembra odložil.

Miletič je imunitetnemu odboru poslal svoj zagovor. On je dokazal, da je po krivici v zapor dejan, on je protestiral, da bi bil kakšno dejanje storil, ki je veleizdaji podobno ali ki bi bilo obrneno proti celokupnosti Ogerske ali monarhije; on pravi, da v Belgradu je bil v privatnih zadevah, ne v političnih. Pa ko bi tudi res bilo, kar se mu očita, ne bi bila to še veleizdaja. — Vendar je bilo vse to zagovarjanje zastoj. V seji 2. t. m. je odbor sklenil odobriti postopanje ministerstva, ker tu je bila „pravica v sili,“ ki dovoli, da se tudi poslanec zapre.

umika se lahko polagoma nazaj. Po tem Rastislav nič več ne dvomi. Ona, — Ljudmila je, ki tudi tako pozno še čuje, ki spati ne more! misli si in čudni čudni čuti se ga polaste. Umakne se od okna in stoprv čez nekaj časa še jedenkrat pogleda venkaj, pa zdaj tudi Ljudmile ne vidi več. Tedaj sam ide k počitku, toda spanec njega tudi nocoj neče objemati.

Drugo jutro, ko se izbudi, mu spomin na ta nočni prizor uže znatno topi včeraj hipoma prerazburjeni, srčni vihar. Kmalo začne pomirjati se tudi na duhu in potem dokaj treznejše soditi o pomenu Ljudmilinega včerajšnjega izjavljanja in obnašanja naprem njegovemu izpoznanju. Saj, če dobro prevdari: strogo ga nij zavrnila, izrečno mu nij vsacega upanja odbila. Ali morda nij torej v svojej strasti prehitel se in pa napak razumel ter krivo obsodil pravi čut v globočini njenega neizmotrivega srca? In ako je tudi zasmehovala ponudbo njegove ljubezni, ali bi ona še bolj ne triumfovala nad njim, in on ne prenašal še hujšega ponižanja, ako bi sramovaje se malostno skrival pred njo?

Vvaživši vse to sklence odslé baš narobe vesti se proti Ljudmili, kakor je bil to namislil se v prvem trenutju svojega razvnetja. Naj ona zaničuje ga ali ne, na vsaki način hoče dajati jej razumevati, da on je mož, kateremu srečnega ali nesrečnega življenja še ne odločuje prevzetno samovestna dekle. Čutila naj bode, da duh njegov nij še potrft, da marveč še visoko nadkriljuje njenega. V dosego tega sklence še nadaljevati pa zmerom bolj in bolj opuščati obiskavanja in potem se za vselej ostaviti jih, kakor da je naveličal se nje. Poleg hoče o vsakej priliki biti jej ravnodušen in mrzel, mrzel, kakor ledena sveča o božiči. Uže po preteklih treh dnevih oglasi se torej zopet pri Javorskem. Ljudmila, kakor hitro ga zagleda, hiti nenavadno vesela pozdravit ga tako prijazno, tako ljubo, kakor še nikoli! Rastislav celo nepričakovaje tacega njenega sprejemanja zavzet skoraj ostrmi. Pa brž spomnivši se svojo prisege začne ž njo uljudno pogovarjati se, kakor da si zaradi nje še nikedar najmenj nij vznemiril srca, kakor da gola prijaznost mej njima še nobenkrat nij čisto nič okalila se.

Vnanje države.

Iz Peterburga se poskuša od strani vlade malo ohladiti občno razburjenost, ki je zavladala vsled Sumarakovega dohoda na Dunaj. Pravi se, da to pismo pomenja vsakako le — mir.

Turčija je odbila mirovne pogoje, katere so jej velesile ponudile, s tem je vsej Evropi v protivje postavila se in na spomlad, če ne prej, bomo v Evropi večjo vojsko imeli.

Iz Carigrada se javlja, da tistega velicega zborišča, ki ima odgovoriti velesilam zaradi premirja, nij bilo 30. sept. kakor je bilo napovedano.

Iz Rima poroča oficijalni korespondenčni bureau: Turčija je papežu poslala načrt konkordata, ki bi uredil prepirke armenske cerkve in garantiral katolikom popolno svobodo. Vatikan je osnovo v principu zadovoljno sprejel in zdaj preiskuje natančneje.

Grška se oglaš. Prvega oktobra je bil v Atenah meeting, katerega se je udeležilo 5000 ljudij iz omikanih stanov. Ti so izrekli velesilam zahvalo za simpatije, katere izkazujejo do kristijanov v Turčiji in so protestirali zoper iztrebljevanje grškega elementa ter sklenili grško vlado naprositi, da vojsko pripravi tako, da more vsem slučajem nasproti iti.

Na Francoskem so pri šestih dopolnilnih volitvah za poslansko zbornico izvoljeni bili na 4 krajih republikanci, na 2 pa dva bonapartista.

Angleška vlada je baje zaupno na Dunaj poročala, da bi se ona ustavljala okupaciji Bosne, Hercegovine i Bulgarije.

Na angleškem meetingu v Manchestru je Bright grajal ministerstvo in zahteval, naj se angleški parlament skliče, kateri bode nepreklicljivo voljo angleškega naroda izrekel, da neče nikdar več za Turčijo krvi prelivati. Turčija se mora prepustiti svojej osodi, katero previdnost daje izpačenim in tiranskim državam.

Na meetingu v Birminghamu se je zahtevalo, naj se parlament skliče, naj vlada odstopi. Gladstone naj bo vodja, dalje, da Derbyjevi pogoji miru nijso v soglasji z voljo Angležev.

Dopisi.

Iz Logatca 1. oktobra [Izv. dop.] „Banka Victoria“, katera je žalibog v Logatcu mej vsemi družimi bankami najbolj zastopana bila, se z izplačevanjem odškodnine mej zavarovance prav slabo obnaša. Dne 8. t. m. bode uže dva meseca, odkar je Logatčane požarna nesreča tako zlo zadela. Banka „Slo-

Domú gredé vendar na tanko pretehtuje le-to njeno, tako hitro, očitno spremembo. Kaj hoče, kaj namerava to neizmotrivo dekle? poprašuje se. Morda se kesa, da je ondan tako razžaljivo osorno obnašala se proti njemu in hoče popravljati svojo izpoznanje in obžalovano napako. Morda on torej nij motil se sluteč, da ona goji nekaj skrivnega sočutja do njega. Morda pa je tudi ona spremenila orožje in hoče še jedenkrat vjeti ga v mreže, da bi potem še tem hujše poigrala se ž njim!

Na tak dvojin način skuša Rastislav razlagati si Ljudmilino predruženje. Ali naj bode ono, ali to, misli, vsakako hoče ostati pri svojem strojenem sklepu. In temu ostaja tudi res zvest.

Po daljšem obroku, kakor zadnjič, pride na obiskavanje drugikrat, pa opazuje vse tiste znake njene spremembe, kakor na prejšnjem obisku. Dozdeva se mu samo še to, da ta pot je še znatneje bolj zaželela videti njega pri sebi doma. Vendar vse te opazke na Ljudmili ga še bolj potrdijo o poprijetnem postopanju naprem njej.

Dober mesec poteče. V tem času je

venija", „Graška vzajemna" in druge so ozi-
raje se na veliko revščino ljudstva, svojo
dolžnost redno izpolnile in ter svoje zavarov-
ance ob pravem času popolnem izplačale. Le
banka „Victoria" tega nij storila, temveč, po-
slala je pred 1. mesecem svojega glavnega zastop-
nika, kateri je svoje pogorele zavarovance skupaj
sklical, ter začel z vsakim posebe pogodbe skle-
pati, koliko da jim bode dal. Ljudstvo v nadlogi,
če tudi je vsakemu brez razložka veliko od zne-
ska odbil (na pr. ako je bil za 400 gl. zavarov-
van, dobil je le 270 gl. itd.) je vendar skle-
nilo pogodbo, in sicer z dostavkom, da bode
banka vsej to v štirih dneh po pogodbi pla-
čala. — Če tudi je v pogodbi skleneno bilo,
kakor sem ravno omenil, da mora banka v
štirih dneh odškodnino poravnati, vendar do
do denes večina še krajcarja dobila nij, le
nekateri, (manjšina) so dobili nekoliko na
račun. (1)

Torej ne zadostuje, da v 2 mesecih nij
ta banka, ki se imenuje „Victoria", nič
izplačala, ter nekaterim zopet s pogodbo sko-
raj polovico odtrgala, temveč hoče sedaj ubogo
ljudstvo še dalje za nos voditi, ter z izgo-
varjanjem morebiti še 2 meseca ali še dalje
izplačevanje preložiti.

Iz Ljutomera 1. oktobra [Izv.
dopis.] V našem kraju imamo letos uže četrto
povodenj in sicer sadaj najhujšo — tako še
stari ljudje ne pomnijo. Samo dva dni —
denes je tretji — je deževalo in voda nam
brani priti po suhem v bližnje občine, — raz-
ven na jugu ležečih. Ljudje, ki so včeraj v
naš trg prišli, morali so vodo do kolena —
celo do trebuha jim je segala — bresti. In
kaj bi bil temu vzrok — vsaj pred nekaj leti
nij bilo povodenj? Nekateri menijo, da struge,
kar je tudi istina, nijso prav napeljane uže od
nekdaj; a še vrh vsega tega bile bi dobre,
če bi le Negavci v svojej dolini močvirje,
„tajhe" imenovane imeli, kateri so vodo v
svoje trebuhe spravljali in počasi izlivali, ter
tako vsej vodi svoj tek odrezavali. Bilo je
prej v Negavskej dolini pred šestimi leti kacih
trideset močvirij, in ti so dovolj branili nas-
povodnji in našo dolino ohranili. Kmetje jako
tožijo in res obmilovanja so vredni. Krompir,
katerega so po večini črvi spodjedli, mora se
ve da gnjiti pod zemljo in gnjiti po izkopanju;

Rastislav čedalje rajši gost bil pri Javorskem,
pa potem je prepričal se, kako veljavna je
latinska prislovica, ki pravi: rarus-carus, red-
kokraten gost nam je drag! Javorski mu je
vsakrat nadležneje očital njegovo vidno ohla-
jajočo se prijateljstvo, in Ljudmila je jasno,
če tudi le bolj molče mu kazala, kako jo boli
njegovo trdovratno omolčevanje. Rastislav
je vse to pač jemal si za povoljno mu rado-
stovanje; vendar za to nij imel niti ne kazal
najmanjše volje, da bi hotel izneverjati se
svojemu zdanjemu vedenju. Skušal je uže
veliko prevar o ženskah in torej tudi nema
dobrega zaupanja v Ljudmilo, toliko menj,
ker je jedenkrat uže hudo opekel se pri njej,
in ker nikakor še ne vé njenemu spremenu
pravega razloga in skrivne namere.

Tako je prišla jesen.

Krasen jesenski popoldan. Zrak čist in
ugoden. Nebo jasno, kakor ribje oko.

Ljudmila sama sedi na svojem priljub-
ljenem kraju, v utici na vrtu. V naročji drži
gitaro. Drobnji prstje jej nekaj časa posku-
šaje tipljejo strune, potem jih uberó, da lahko
otožno zadoné in ona sama milo poluglasno

koruza bo čakala in zelena ostala, ajda se
namočila za drugo setev, otava bo dobra za
gnoj, in še več pridelkov bo uničenih. — Na-
ravna moč je strašna, jemlje nam po sili s
trudom in težko pridelani sad, — in odškod-
nina — nekaj krajcarjev davka, katere še
komisijski stroški presegati morajo, splava
po vodi.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod") je bil včeraj
zopet **konfisciran** zaradi dopisa iz Go-
rice, govorečega o prihodnjih volitvah.

— (Volitve deželnih poslancev
za Goriško) in Istro so razpisane in sicer
se bodo vršile one kmetijskih občin 29. t. m.;
trgovski zbornici, mesta in obrtniški kraji
bodo volili dne 4. nov., veliko posestvo itali-
jansko 8. novem., slovensko pa na Goriškem
11. novembra. Po tem takem se bodo volili
uže te dni po vseh občinah izborniki, možje,
koji imajo odločiti izid poslanskih volitev.

— (Brandstetter) je zraven porab-
ljene zavarovnine svojih otrok in zraven de-
narja od ponarejenih menjic zapravil še 10.000
gold., ki mu jih je posodila ljubljanska
hranilnica, dalje 20.000 gl. iz hranilnice gra-
škega mesta in 20.000 iz hranilnice graške
okolice. Hranilnice so baje intabulirane na
graščino, ki pa baje nij toliko vredna. Omen-
jene dolgove iz hranilnic je Brandstetter na-
redil l. 1869, ob početku svojega političnega
rogovljenja.

— (Iz Trsta) se piše „Sl.": Kljubu
vsem vremenskim nezgodam in iz tega izvira-
jočemu zakasnenju v sezorenji, začela se je
v bližnji okolici uže trgateg. Gotovo je zdaj
še prezgodaj, toda pri nas je uže taka na-
vada, da kedar pride navadni čas — kvater-
nica — bodi si grozdje zrelo ali ne, mora se
potrgati. V zgornji okolici pa, kjer vse
pozneje zori, bode trgateg še le za štirinajst
dvoj, kar je gotovo bolj pametno. Trgateg,
ali bendima, kakor tukaj pravijo, ne bo povsod
enaka, ker mej tem, ko imajo v nekaterih
krajih komaj polovico od lani in še manj,
imajo drugod še več od lani; sploh pa in ve-
činoma se mora reči, da letošnja bendima je
veliko slabša od lanske. Vino bo tedaj pri
nas letos še dražje, ker ceno uže tako nij in

tudi pri najboljše letini prav ceno ne bi bilo
iz različnih vzrokov.

— (Iz litijskega okraja) se nam
piše o letini: Veliko let je uže preteklo, kar
smo imeli tako slabo pridelanje, kakor letos.
Sadja ga ne dobi nikakoršnega, v vinogradih
je toliko, da nekateri še trgali ne bodo, pa
še tisto nij za nič. Zelje in repo so ujedle
gosenice, krompir je do malega ves gnil, tur-
šica je tudi jako slaba; samo proso nekaj
plenja. Večina kmetovalcev uže zdaj mora žito
kupovati, in celo jako trdni kmetje premišlujejo
„kaj bo". Davkarstva bodo imela pač mnogo
posla in eksekucij to leto gotovo ne bo ni
kraja ni konca, kajti davke mora kmet pla-
čati, makari, če tudi nema ničesa jesti.

— (Umor.) V soboto večer dne 23. sept.
so našli pri Gorici majorja v pokoji, grofa
Laniusa, 70letnega starčka, na dunajskej cesti
poleg vile „Suini" ubitega. O morilcih po-
licija še nikakega sledú nema.

— (Umrlo) je v Ljubljani meseca sep-
tembra t. l. 74 osob, od teh je bilo 45 mo-
škega, 29 ženskega spola.

— (Iz ljubljanskega mestnega
zboru.) V zadnji seji 29. t. m. je mej dru-
zim poročal o predlogu g. Regalija, da naj
mestni zbor ministerstvu kupčijstva pošlje proš-
njo zaradi škode, katero jetniki na gradu in
v posilnej delalnici s svojim delom delajo mal-
lim obrtnikom in rokodelcem, g. Lasnik,
da so na gradu v preteklem letu zaslužili vsega
skupaj 3635 gl. 5½ kr., ali če se odšteje
cena blaga, ki so ga kupili, 1696 gl. 15½ kr.
Ako se ta znesek razdeli na obrtnike in roko-
delce ljubljanske, pride na jednega komaj 9 gl.,
kar res nij vredno, da bi se delala prošnja do
ministerstva. G. Regali oporeka naštetim šte-
vilkam, ki so po njegovem mnenju veliko pre-
majhene. On za gotovo ve, da za mizarstvo delo
so samo v dveh hišah zaslužili čez 2000 gl.,
ne pa 280 gl., kakor poroča g. Lasnik. Če bi šlo
za povikšanje plače uradnikov, bi vsi
gospodje nasprotne stranke bili za to, ker pa
gre za zboljšanje stanu narodnih rokodelcev
in obrtnikov, napravijo tak referat, da se bogu
usmili, ker jim manjka patrijotizma. G. Schrey
omenja, da reč je obravnavala se uže v dežel-
nem zboru, zato stavi predlog, da naj se za
zdaj odloži in odseku naroči, da se obrne do

zapoje: „Tebe kličejo solzice!" pa jedva izpoje
dve vrsti, ko jej prsti uže omagajo in glas
omedli. Roke se jej kakor po nevedoma pre-
prekrižajo preko gitare. Globoko zamišljena
začne strmeti pred sé. Beli solčni žarki jej
skozi prerahljeno utino streho posvetijo na
čudno obledelo obličje, na katerem jej v
tem trenutji počiva silna otožnost. Žarka sol-
zica se jej utrne iz rosnega očesa in počasi
drsi dol po lici.

Vel list z drevesa se privrti in baš na
njenej roki obleži. Ljudmila kar strepeta, tako
jo zgane ta mali pripetljaj. Kakor to ná veke
vsahnelo peresce, kakor umirajoča priroda
okolo nje, tako, zdi se jej, gine tudi njen
blagi mir srčni, ginejo njene letos od spom-
ladi sem vskaljene nade in njene sreče žarki —
da ne bodo vstajali nikoli, nikoli več! In vsemu
temu kriva je — pač sama!

Vtopljen v to premišljevanje kar medli
od prebridkega kesanja in od neskončne
žalosti.

V tem se zasliši nekako šumenje. Plahom
se ozre. Srce jej zatriplje skoraj glasno. Na
vrtu je zagledala Rastislava počasi in zani-

karno gredočega po stezici. Hitro si otare
roso iz oči in obriše se po obrazu; poleg pa
silno radovedna pogleduje, kam on pač na-
merja iti: skozi vrt vèn, ali — k njej. Predno
je on še na razpotji, kjer ima odločiti se,
Ljudmila po nekem silečem nagibu zmaje ži-
vot, kakor bi hotela vzbuditi njegovo pozor-
nost. V tem Rastislav kakor le ne vedoč svo-
jemu sprehajanju določenega smotra, krene
proti njej. Bližaje se pogleduje okrog po sa-
nečih nasadih in kakor poln dobrodejnega
mira v srci lehno požvižgava in popeva, dokler
češ zelo iznenaden obstoji pred njo.

„O, dober večer gospodična!" vošči jej.

„Dober večer!" želi mu tudi ona z rah-
lim glasom, pa ne upa si, pokazati mu
obrazu.

„O — kaj pa je gospodična? Vi mi
zdite se nekaj užaljena, nekaj potrta. Pa vsaj
ne bolujete kaj? — bog varuj!"

Na ta Rastislavova povpraševanja Ljud-
mila kar mirno molže prebira liste v „Pesma-
rici" na mizi.

(Dalje prih.)

deželnega odbora in ga vpraša, kaj se je tam v tej zadevi storilo. R. Petričič pritrjuje g. Regaliju, da jetnišnice res veliko škodujejo malim obrtnikom in priporoča, da naj državi potrebne reči izdelujejo po kaznilnicah. G. Čuber ugovarja, da morajo jetniki delati na svojo roko, ker jih obrtniki ne najemajo. Drugod se obrtniki ali rokodelci z njimi pogode, da delajo za-nje. G. Potočnik podpira predlog Schreyev. Po njegovem mnenju je škoda za vsacega obrtnika večja, kakor je izračunil g. poročevalec. Ker ne plačujejo dohodninskega davka, ceneje delajo, kar drugi obrtniki ne morejo, tudi se je opiral samo na grad, posilne delavnice nij omenil, kder še veliko več delajo, kakor na gradu, tako da vsacemu malemu obrtniku na leto otide najmanj 40 gld., kar je pa za ljudi, ki zaslužijo morda komaj 400 gld. na leto, uže britka izguba. Po kratkem ugovoru poročevalca se glasuje in sprejme dr. Schreyev predlog.

Razne vesti.

* (Slovenski pismeni jezik.) O tem predmetu piše nemška „Augsb. Allg. Zeitung“ dolg članek, v katerem pravi, da se je vprašanje o splošnem slovanskem pismenem jeziku spravilo na dan uže l. 1867 po carici ruskej. Različnost slovanskih narečij, pravi pisatelj omenjenega članka, postruje se še s tem, da imajo različne alfabete; on pravi, da najboljši alfabet je ruski. — Težje bi bilo odločiti o pravopisji, češ, da se splošno pravopisje v različnih jezikih teško uvede, akopram so si v rodu; najbolje bi dakle bilo, da se stvar kar radikalno poprime in da se jedno slovanskih narečij naredi, za izključljivi pismeni jezik, druga pa naj se v prosta narečja potlačijo. Pravi, da to nij teško, in da je veliko lagljeje čisto nov jezik sprejeti, nego li starega na pol spremeniti; večina ljudij, da celo narodi, jezik ložje menjajo nego se običajno misli, samo morajo novi jezik vsak dan čitati ali pa slišati, in kolikor se da tudi sami rabiti, Sicer se cilj seveda jedva dočaka. Kateri jezik naj bi se izbral pisatelj tudi ne preiščuje dolgo, nego imenuje takoj ruski.

* (Umorjenje žandarma.) Blizu Tunica na Českem se je zgodil v noči na 27. sept. strašen zločin. Žandarmerijski vodja Petrina, ki bi bil zjutraj ob treh moral vrniti se k postaji, bil je po noči blizu Sulca mrtev najden. Na truplu je bilo videti več ran, ki jih je s kolom dobil. Tudi klobuk mu je bil ves stolčen. Poleg tega je bilo na truplu se nad 30 ran, ki jih je umorjeni s svojim bajonetom dobil. Bajoneta in drugega stranskega orožja nij bilo pri njem, pač pa nek sveder pa vrv. Sodnija zločinca pridno išče.

* (Turški študentje) so na vrata turških ministrov nabili sledeč proglas: „Ravno ob tej uri so se gjauri (t. j. krščeni psi), ki se bodo pod našimi udarci vsak čas razsuli kakor hiše iz kart — ti nesnažni narodi Evrope, nas mozleme za milost in usmiljenje prosili. Vi vsi, ki hočete pogodbe sklepati, zapomnite si dobro. Če naredite mir brez odobrenja poslednjega turškega berača — v kateri obliki ga koli delate — mi prisežemo pri svetem imenu preroka, da vas bodemo z vašimi ženami in otroci na sredi trga na kolce natakili. Čujte pogoje, katere turški narod in zmagovalna armada lopovi Evropi narekujeta: 1. Mi nečemo Srbije, ne Crnegore, ne Rumunije, nečemo nič od te pasje sodre. Te deželo naj bodo vilajeti (provincije) turške države. 2. Rusija nam mora plačati močno vojskino odškodnino, ter nam odstopiti Krim, celo Črno morje in njegove bregove. 3. Evropa se mora zavezati s trdno prisego, da se ne peča več s turškimi zadevami. Če ne, po vas je. — Narod prerokov.“

Poslano.

V poslednjem svojem „poslanem“ sem tako nepristransko in jasno občrtal jedno ob-

ravnaj, ki so se mej likvidacijskim odborom banke „Slovenije“ in pooblaščenca banke „Slavije“ gledat prevzeta zavarovalnega posla prvo imenovanega zavoda vršile, da nikakoršnega dvoma nij moglo ostati o tem, kako stvar stoji.

V ne malo začudenje svoje pa berem v poslednji številki „Slovenca“, da me je celo likvidacijski odbor banke „Slovenije“ na laž postaviti hotel.

Nasproti temu sem prisiljen naslednje odgovoriti:

Neresnično je, da bi bila „Slavija“ zahtevala od „Slovenije“ naj jej plača premijo pro rata. — Kakor bode nekaterim izvan odbora stoječim delničarjem in odboru samemu dobro znano, stavl sem jaz takoj, ko je bila likvidacija banke „Slovenije“ sklenjena, v imenu svojega glavnega ravnateljstva isti predlog, kateri je bil sedaj od „Donave“ sprejet; pa odgovorilo se mi je, da ta način oddaje zavarovalnega posla nij pošten in da bo „Slovenija“ za svoje zavarovance premijo sama plačala.

Da bo pa stvar bolj jasna, pripominjam tu, da so vse točke zapisnika, katere je gosp. Potočnik pri občnem zboru „Slovenije“ bral, bile uže spisane k seji prinesene in pooblaščenem „Slaviji“ predčitate, samo pozneje se jim je gledat tekstiranja in provizij nekaj nebitstvenih stvari dodalo.

Ker je tedaj likvidacijski odbor banke „Slovenije“ omenjeni predlog sam v zapisnik sprejel, bilo bi gotovo netaktno od „Slavijinih“ pooblaščenec, ko bi bili koj vprašali, kje bo denar vzel, da to premijo plača, zatorej se je na podlagi tega ne od „Slavije“, temveč od „Slovenije“ stavljenega predloga na dalje obravnavalo; dokler nij naposled vendar na vrsto prišlo vprašanje, kako in s čem bo likvidacijski odbor „Slaviji“ ponujano premijo plačal in je ta predlagal, naj se „Slavija“ na hiše banke intabulira.

Ako mimogredé omenim, da je to nemogoče bilo, ker so te hiše z intabulacijami tako obložene bile, da bi daljša intabulacija za „Slavijo“ nikakoršne vrednosti imela ne bila, storim to le zavoljo tega, da konstatiram, da nij „Slavija“ zahtevala intabulacije, temveč, da jej jo je likvidacijski odbor „Slovenije“ ponujal.

Ker se je tedaj pokazalo, da „Slovenija“ „Slaviji“ ponujane premije pro rata ne more plačati, niti jej kako zagotovilo dati, da jo bo kedaj plačati mogla, opozorili smo likvidacijski odbor zopet na naš uže prej stavljeni predlog, da bi si premijo inkasirali naravnost pri zavarovancih, katerim smo take polajšave dati obljubili, da bi tega ne bili posebno občutili. „Slovenija“ pak bi bila zato dobila provizijo, katera bi bila v najneugodnejšem slučaju znašala najmanj 5000 gold.

Vendar se to, kakor gosp. Potočnik pravi, likvidacijskemu odboru nij pošteno zdelo, ker bi zavarovanci bili dvakrat premijo plačati imeli; da jo bodo pa pri „Donavi“ tudi dvakrat plačati morali, v tem ne vidi likvidacijski odbor nič nepoštenega.

Kar se poslednjič nesolidnih zavarovanj tiče, naj si gg. delničarji nikari ne predstavljajo, da jih bo banka „Donava“ prevzela. Ona bo pač povabila vse zavarovance, naj k njej pristopijo, toda onim, katere sprejeti ne bo hotela, stavila bo — kakor mi je člen likvidacijskega odbora „Slovenije“ sam pravil — takove pogoje, da sami pristopiti ne bodo ho-

teli in mogli. Razložek mej „Slavijo“ in „Donavo“ je tedaj v tej zadevi ta, da je prva naravnost povedati hotela, katerih zavarovancev ne sprejme, druga pa vse k sebi vabi, vendar pa onim, ki jej nijso po godu, vrata pred nosom zapira.

Sicer se pa nikakor ne čudim, da je „Slovenija“, ki je po svojem notranjem ustrojstvu bila bolj nemšk kot slovanski zavod, raje darovala svoja zavarovanja nemškej, nego bi jih bila prodala slovanski zavarovalnici; samo to se mi čudno zdi, da je likvidacijski odbor — da bi ta svoj korak opravičil — resnico naravnost presukal in občnemu zboru neresnico poročal.

To so zadnje besede, katere sem bil, da obvarujem čast zavoda, katerega zastopam, javno reči prisiljen in prepričan sem, da gg. delničarjem „Slovenije“ ne bo teško posneti, ali se je pri oddajanju zavarovanj ravnalo v njihovem ali proti njihovem interesu.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1876.

Ivan Hribar,

glavni zastopnik banke „Slavije“.

Umrlj v Ljubljani

od 29. sept. do 2. oktobra:
Jože Završek, mastilec, star 31 l., v mestu št. 55, za sušico. — Ludvik Beck, mesarski pomagač, 18 l., v deželni bolnišnici, na tifusu. — Jera Bezlaj, dninarica, stara 57 let, na Močvirji št. 65, za drisko. — Apolonija Kokalj, vdova cestnega mojstra, 66 l., na št. peterskem predmestju, za vodenico. — Marija Keržič, obojenjica, stara 28 let, v deželni bolnišnici, za vodenico.

Loterijske srečke.

V Gradci 30. sept.: 56. 84. 18. 49. 34.
Na Dunaji 30. sept.: 33. 90. 72. 16. 6.

Dunajska borza 4. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld.	30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	10
1860 drž. posojilo	109	—
Akcije narodne banke	840	—
Kreditne akcije	151	40
London	124	—
Napol.	9	42
C. k. cekini	5	92
Srebro	102	25

Na Viču pol ure od Ljubljane je

pohišstvo

z zemljiščem vred na prodaj; pripravno je za krčmo in za vsako kupčijo, ker je zraven vode in ceste, v dobrem stanu, vse obokano in z opeko krito, ima veliko prostora. Tudi se dá za več let v najem. Natančnejša poročila daje iz prijaznosti opravništvo „Slov. Naroda“. (306—1)

Izrjen, trezen, slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožen

kancelist

dobi takoj službo pri

Dr. Gvido Srebre,
advokatu v Brežicah.

(302—2)

Karmelitanski melisovec

iz Benedk.

1 originalna steklenica 25 kr.

Jedino pravi le pri

(53—27)

Gabriel Piccoli,

lekarju na dunajski cesti v Ljubljani.

Naznanilo.

Podpisanemu likvidacijskemu odboru je občni zbor delničarjev „prve občne zavarovalne banke Slovenije“ v likvidaciji dne 28. septembra t. l. prosto prodajo bankinega nepremakljivega posestva zaukazal.

Vsled tega se bode v prvi vrsti prodala bankina hiša šte. 24, tik zvezdnega drevoreda v Ljubljani, ki obstoji iz dveh nadstropij in je v najboljšem stanju, ker je bila pred malo leti lično popravljena; tistim, ki jo kupiti želijo, se to s tem pristavkom naznani, da svoje dotične ponudbe v prvem nadstropju omenjene hiše skrajno do 31. oktobra t. l. oddajo, kjer lahko tudi v vseh teh zadevah natančnejše poizvedo.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1876.

(304—1)

Likvidacijski odbor
„prve občne zavarovalne banke Slovenije“ v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.